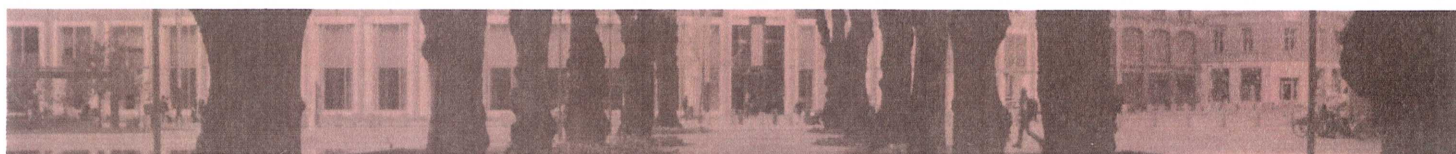

NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

STATENS EIERBERETNING 2004

INNHold

Velkommen til statens eierberetning 2004	3	Telenor ASA	60
En bedre statlig eier	4	Venturefondet AS	61
Året 2004 for staten som eier	6	Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS	62
Nøkkeltall	13	Yara International ASA	63
Avkastning og verdier	14	Selskaper med andre mål	64
Selskapenes økonomiske utvikling	18	Avinor AS	65
Andre forhold	22	Bjørnøen AS	66
Organisering av statens eierskap	26	Gassco AS	67
God eierstyring og selskapsledelse i statens eierskapsforvaltning	28	Industritjeneste AS (ITAS)	68
Statens eierforvaltning	30	Kings Bay AS	69
Noen synspunkter på staten som stor eier i børsnoterte selskaper	32	Norfund	70
Avinor – Et selskap i samfunnets tjeneste	34	Norges Statsbaner AS	71
Selskapsomtale	39	Norsk Eiendomsinformasjon AS	72
Kommersielle selskap	40	Norsk Rikskringkasting AS	73
Argentum Fondsinvesteringer AS	41	Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste AS	74
BaneTele AS	42	Norsk Tipping AS	75
Cermaq ASA	43	Petoro AS	76
DnB NOR ASA	44	Posten Norge AS	77
Eksportfinans ASA	45	Simula Research Laboratory AS	78
Electronic Chart Centre AS	46	SIVA SF	79
Entra Eiendom AS	47	Statnett SF	80
Flytoget AS	48	Statsskog SF	81
Grødegård AS	49	Uninett AS	82
Kommunalbanken AS	50	AS Vinmonopolet	83
Kongsberg Gruppen ASA	51	De regionale helseforetakene	84
Mesta AS	52	Helse Midt-Norge RHF	85
Nammo AS	53	Helse Nord RHF	86
Norsk Hydro ASA	54	Helse Sør RHF	87
SAS AB	55	Helse Vest RHF	88
Statkraft SF	56	Helse Øst RHF	89
Statoil ASA	57	Oversikt over selskap med direkte statlig eierskap	90
Statskonsult AS	58	Definisjoner og særskilte forhold	92
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	59	Kontaktinformasjon	94

ORGANISERING AV STATENS EIERSKAP

Staten er i dag en dominerende eier i norsk næringsliv. Begrunnelsene for det statlige eierskapet er mange. Historisk sett har bedrifter blitt statseide som følge av tidsbestemte vurderinger, beslutninger og tilfældigheter, og ikke som et resultat av en samlet og overordnet strategi. Et fellestrekk ved det statlige eierskapet har vært ønsket om å ivareta ulike samfunnsmessige eller politiske interesser (sektorpolitiske hensyn). Mange statlig selskaper er blitt etablert i forbindelse med deling av roller i staten. Etableringen av Vegvesenets produksjonsvirksomhet i eget aksjeselskap, Mesta AS, i 2003 er ett eksempel på selskap som er blitt opprettet for å skille rollene.

Formålet med statlig eierskap har i mange tilfeller endret seg over tid, blant annet ved at selskaper i flere sektorer er omorganisert og tilpasset markeder med konkurranse. Samfunnsmessige hensyn ivaretas i økende grad gjennom utøvelse av offentlig myndighet (konsesjoner, offentlig kjøp, skatt, osv.), slik at de statlige selskapene kan konkurrere på ordinære vilkår, men staten bruker fortsatt i enkelte sammenhenger eierskapet for å ivareta sektorpolitiske målsetninger. Eksempler på dette er styringen av helsevesenet gjennom helseforetakene eller at Statskog SFs arealer brukes aktivt for å nå samfunnsmål, som vernearealer eller til beste for allmennheten.

Statlig eierskap for å ivareta samfunnshensyn er fortsatt viktig innenfor enkelte sektorer. Selskapene er virkemidler for å sikre at de sektorpolitiske målsetningene bak eierskapet nås. Ett eksempel er Vinmonopolet som brukes av staten i alkoholpolitikken for å begrense og kontrollere tilgjengeligheten på alkohol. I andre sammenhenger bidrar staten til å sikre nasjonalt eierskap og dermed hovedkontorfunksjoner i nøkkelbedrifter som for eksempel DnB NOR, Telenor og Norsk Hydro.

Eierskapsutøvelse er bare en av mange oppgaver staten har. Grovt sett kan staten dele sine oppgaver i tre atskilte funksjoner:

- Politisk organ/statsmyndighet, typisk et departement.
- Offentlig tilsynsmyndighet, som for eksempel Arbeidstilsynet, Statens Forurensningstilsyn og Konkurransetilsynet.
- Eier/forvalter av statlige aksjer og statlig eiendom.

Det omfattende statlige eierskapet innebærer at sonndringen mellom disse tre funksjonene blir viktig. Når statlig eide virksomheter konkurrerer i markeder sammen med andre

selskaper, kan det ha uheldige konsekvenser dersom statens ulike roller sammenblandes. Uklarheten om hvilke typer premisser som ligger bak statens eierbeslutninger i ett selskap kan virke inn på markedets tillit til det statlig eierskapet generelt og til usikkerheten om konkurransevilkårene er like. Utgangspunktet er derfor å organisere statens eierskap (eierrollen) slik at det ikke blandes med myndighetsutøvelse eller tilsynsvirksomhet. Et klart organisatorisk skille mellom eier- og regulatorrollen innenfor departementsstrukturen bidrar til å styrke tilliten til at det ikke foregår uheldige rolleblandinger.

Dette er hovedbegrunnelsen for at forvaltningen av statens forretningsmessige eierskap (selskaper der formålet med eierskapet hovedsakelig er bedriftsøkonomisk verdimaksimering) i stor grad er samlet i Nærings- og handelsdepartementet. Siden 2001 har Nærings- og handelsdepartementet blant annet overtatt forvaltningen av eierskapet i Argentum Fondsinvesteringer, BaneTele, DnB NOR, Entra Eiendom, Flytoget, Grødegaard (solgt 2005), SAS og Statkraft. I 2005 vil også forvaltningen av eierskapet i Mesta bli overført til Nærings- og handelsdepartementet.

Der hvor statens målsetning med eierskapet er begrunnet med sektorpolitiske hensyn i større grad enn bedriftsøko-

nomisk verdimaksimering, kan det være grunner til ikke å skille eierskapet så klart fra utøvelsen av sektorpolitikken. Dette er årsaken til at selskap som for eksempel helseforetakene forvaltes av sektormyndighetene. Der hvor spesifikt definerte mål skal ivaretas gjennom eierskapet, fungerer selskapene delvis som sektorpolitiske virkemidler. I utgangspunktet vil det være det statlige organet, som er ansvarlig sektormyndighet for det aktuelle fagområdet, som er best egnet til å vurdere måloppnåelsen og bruke eierskapet for å forbedre denne. Dette sikrer også en helhetlig sektorforvaltning, men kan innebære at samme departementet er eier og regulator. Staten er likevel opptatt av å skille rollene så langt det er mulig. Et eksempel er hvordan Helse- og omsorgsdepartementet har skilt oppgaven som eier og regulator i forvaltningen av helseforetakene mellom henholdsvis Eieravdelingen og Spesialisthelsetjenesteavdelingen.

GOD EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE I STATENS EIERSKAPSFORVALTING

Om eierstyring og selskapsledelse

Prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse (omtales også som Corporate Governance), som er utviklet de senere år, kan beskrives som retningslinjer som klargjør rolledelingen mellom eierne, styret og ledelsen i selskapet. Prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse skal bidra til å ivareta aksjonærenes interesser, gjennom å sikre verdiutvikling i bedriftene og åpenhet og tillit mot kapitalmarkedet, ansatte og øvrige samfunnsinteresser. Staten er som betydelig eier en pådriver for at statseide selskaper følger prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse og etablerer egne styreinstruksjoner, etiske retningslinjer og andre relevante styringsdokumenter slik at prinsippene kan etterleves i praksis. Nærings- og handelsdepartementets eierskapsavdeling har samarbeidet med sentrale norske aktører for å utvikle "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse", som ble presentert i endelig form 7. desember 2004. Staten legger til grunn at hovedtrekkene følges av alle børsnoterte selskaper med statlig eierandel.

Statens prinsipper for god eierstyring

Staten som eier legger vekt på å kommunisere hvilke forventninger den har til selskapene, samt kommunisere til samfunnet hvordan staten skal opptre som eier.

I Stortingsmelding nr. 22 (2001–2002) ble det kommunisert 10 prinsipper for god eierstyring av selskaper med statlige eierandeler.

Det er særlig to overordnede hensyn som ligger til grunn for utformingen av prinsippene. For det første skal de bidra til en god og verdiskapende eierforvaltning for staten, som sikrer statens verdier. I denne sammenheng er prinsippene knyttet til utforming av mål for avkastning og utbytte, kapitalstruktur, valg av styre, samt insentiv- og kontrollsystemer av stor betydning. Regnskaps- og finansskandaler nasjonalt

STATENS 10 PRINSIPPER FOR GOD EIERSTYRING

1. Aksjonærer skal likebehandles.
2. Det skal være åpenhet knyttet til statens eierskap i selskapene.
3. Eierbeslutninger og vedtak skal foregå på generalforsamlingen.
4. Staten vil, eventuelt sammen med andre eiere, sette resultatmål for selskapene, styret er ansvarlig for realiseringen av målene.
5. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
6. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskapets egenart.
7. Lønns- og insentivordninger bør utformes slik at de fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelige.
8. Styret skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne.
9. Styret bør ha en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med egen kompetanseutvikling. Styrets virksomhet skal evalueres.
10. Selskapet skal være bevisst sitt samfunnsansvar.

og internasjonalt viser hvor nødvendig det er å ha et sterkt fokus på prinsippene, ikke minst når det gjelder insentiv- og kontrollsystemer.

For det andre skal prinsippene bidra til å sikre likeverdighet mellom ulike aksjonærgruppers rettigheter. I selskaper der staten er aksjonær sammen med andre, ønsker staten å opptre med samme rettigheter og plikter som enhver annen aksjonær. For private aksjonærer er det av særlig betydning at staten, som i mange selskaper er en dominerende eier, ikke opptre slik at andre aksjonærers rettigheter påvirkes negativt. Det er derfor lagt vekt på hensynet til likebehand-

ling av aksjonærer, åpenhet knyttet til statens eierskap og bruk av generalforsamlingen som beslutningsarena.

Det er også etablert et prinsipp om at selskapene skal være bevisst sitt samfunnsansvar. Etikk og samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility) er et tema som ikke bare i økende grad har fått offentlig oppmerksomhet. Det har også direkte fått betydning for norsk og internasjonal næringsliv blant ved etablering av særskilte aksjeindekser for selskaper som tilfredstiller globale anerkjente etiske standarder, slik som Dow Jones Sustainability Index og ftse4Good Index. Å bli opptatt i slike indekser regnes som et kvalitetsstempel, og kan bidra til at selskapene trekker til seg flere investorer. Av selskap i statens portefølje er både Telenor, Hydro, Statoil ASA** og Yara International ASA* tatt opp på disse indeksene.

Norsk anbefaling: Eierstyring og selskapsledelse

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse ble publisert 7. desember 2004. Anbefalingen er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra ni organisasjoner, herunder blant annet Oslo Børs, Aksjonærforeningen, NHO og Eierforum.

Staten har deltatt i arbeidet med den nye anbefalingen gjennom eierskapsavdelingen i Nærings- og handelsdepartementets medlemskap i Eierforum. Dette er et forum for institusjonelle investorer, som arbeider for å etablere og følge opp regler for god eierstyring og selskapsledelse. Anbefalingen vurderes som et viktig verktøy for selskapene, men også i statens virke som stor eier i flere børsnoterte selskap.

Formålet med anbefalingen er blant annet å klargjøre rollefordelingen mellom aksjonærer, styre og administrasjon bedre, styrke tilliten til selskapene, bidra til størst mulig verdiskapning over tid, og bidra til at det norske kapitalmarkedet framstår som attraktivt.

Samarbeid om eierstyring

Staten deltar i flere fora for god eierstyring og selskapsledelse både nasjonalt og internasjonalt. Nasjonalt skjer dette blant annet gjennom Nærings- og handelsdepartementets deltagelse i Eierforum. Internasjonalt deltar Nærings- og handelsdepartementet i OECDs Steering Group on Corporate Governance. Denne har som formål å koordinere og gi retningslinjer for OECDs arbeid med eierstyring og selskapsledelse og tilhørende tema som privatiseringer, selskapsrett mv. For tiden gjennomgår OECDs prinsipper på fagområdet. Videre deltar Nærings- og handelsdepartementet i "Working Group for Privatisation and Governance of State Owned Assets" som er et forum for utveksling av erfaringer rundt statlig eierskap og privatiseringer. Gruppens hovedvirke er å samle inn og spre kunnskap om privatiseringsprogrammer (metoder, teknikker mv), og å utarbeide en veiledning for en hensiktsmessig organisering av forvaltningen av statlige eierinteresser. Historiske og selskapsrettslige forhold gjør at praksis i dag varierer mellom ulike land og verdensdeler. Det er løpende kontakt med en del andre lands statlige eierskapsforvaltningsmiljøer.

* Ftse4Good Index
** Dow Jones sustainability Index

STATENS EIERFORVALTING

Utøvelsen av det statlige eierskapet har flere sider. Den ene er statens forvaltning av eierskapet overfor selskapene. Det er forankret i selskapslovgivningen og baseres på allment aksepterte prinsipper om god eierstyring og selskapsledelse (se egen artikkel). En annen er de formelle konstitusjonelle rammene for den statlige eierskapsutøvelsen. Denne artikkelen beskriver de formelle rammene for forholdet mellom Stortinget, regjeringen, og selskapene, og hvordan de påvirker utøvelsen av statens eierskap.

KONSTITUSJONELLE FORHOLD

Forvaltningen av det statlige eierskapet

Grunnlovens § 19 fastslår at Kongen (regjeringen) skal forvalte statens aksjer i aksjeselskaper, eierskapet til statsforetak og særlovsselskap. Dette er en oppgave som etter Grunnloven ikke kan tas fra Kongen, et såkalt prerogativ. Kongen delegerer forvaltningen til en statsråd som i henhold til Grunnlovens § 12 bestyrer det departement selskapet "hører under".

Prerogativet innebærer at Stortinget ikke kan utøve direkte eierstyring overfor selskapene. I henhold til de parlamentariske prinsipper vårt samfunn styres etter, utøves statsrådets forvaltning av statens eierandeler i selskap under konstitusjonelt og parlamentarisk ansvar. Statsråden er ansvarlig overfor Stortinget for sin håndtering av statens eierskap. På den annen side har det vært en gjennomgående oppfatning på Stortinget at det ikke er mulig eller hensiktsmessig å holde regjeringen ansvarlig for beslutninger av forretningsmessig karakter som i medhold av selskapslovgivningen er lagt til selskapsorganene.

Stortingets kontroll av det statlige eierskapet

Uavhengig av Regjeringens ansvar for å forvalte det statlige eierskapet, må Stortinget bli forelagt og gi sitt samtykke ved endringer i det statlige eierskapet, blant annet statlig

nedsalg, kapitalinnskudd og utbytte. I tillegg til Stortingets medvirkning, fører Stortinget også etterfølgende parlamentarisk kontroll. Stortinget gjennomfører hovedsakelig kontrollen gjennom Riksrevisjonen, men Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite kan også ta enkeltsaker opp til behandling.

Riksrevisjonen rapporterer årlig til Stortinget. Riksrevisjonens kontroll er hjemlet i Grunnlovens § 75k og i egen lov. Riksrevisjonen kontrollerer at statsråden har utøvet sin oppgave som forvalter av statens interesser i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Riksrevisjonen skal gjøre de undersøkelser som er nødvendige for at de kan ha en kvalifisert oppfatning av hvordan forvaltningen er håndtert. Det innebærer blant annet at Riksrevisjonen kan foreta forvaltningskontroll av heleide statlige selskap. Riksrevisjonen skal også innkalles til generalforsamling i heleide selskaper. Et viktig utgangspunkt for Riksrevisjonens kontroll er statsrådets årlige rapportering vedrørende det enkelte selskap. Innen 1 måned etter generalforsamling eller foretaksmøte skal det oversendes en redegjørelse for statsrådets (departementets) forvaltning av statens eierskap i selskap med minst 50 pst statlig eierskap, og i enkelte andre selskaper hvor staten har en dominerende posisjon på eiersiden, selv om den er lavere enn 50 pst. (for eksempel Norsk Hydro hvor staten eier 43,82 pst).

REGJERINGENS FORVALTNING AV EIERSKAPET

Et formelt utgangspunkt for det enkelte departements forvaltning av eierskapet finnes i Reglementet for Økonomistyring i Staten § 10. I henhold til denne bestemmelsen skal det utarbeides skriftlige retningslinjer for hvordan statens eierskap i selskap skal forvaltes.

Nærings- og handelsdepartementet har for eksempel vedtatt slike retningslinjer for forvaltningen av statlige selskaper

og finansinstitusjoner der staten har eierinteresser. Retningslinjene inneholder regler knyttet til eierutøvelsen av eierrollen, avkastningskrav og utbyttepolitikk, resultatoppfølging og kontroll, og endringer i statens kapitalengasjement.

ROLLEDELINGEN REGJERING – STORTING I EIERSAKER

Rammene for regjeringens eierskapsutøvelse settes av Stortinget. Stortinget kan gi Regjeringen fullmakter for eierskapsutøvelsen, dette kan blant annet inkludere fullmakter til å endre statens eierandel i enkelte selskaper. Dersom det oppstår situasjoner som medfører at det er aktuelt å gå utenfor disse rammene må saken forelegges og ny fullmakt gis av Stortinget. Typiske eiersaker som forelegges i Stortinget er salg av aksjer, emisjoner, omdannelse til en annen selskapsform eller betydelig endring i selskapenes virke og omfang. I 2004 gjennomførte staten flere transaksjoner. Statens nedsalg i Telenor i mars 2004 kunne gjennomføres uten kontakt med Stortinget i forkant, fordi Stortinget i 2002 ga regjeringen fullmakt til å redusere statens eierskap i Telenor ved salg av aksjer ned til 51 pst. Vedtaket om kapitalinskudd på 120 mill kr i BaneTele i mars 2005, måtte på den annen side forelegges Stortinget, fordi regjeringen ikke hadde fullmakt til å foreta et slikt kapitalinskudd og det krevde bevilgningsvedtak i Stortinget.

DEN PRAKTISKE EIERSKAPSUTØVELSEN

Statens eierskap utøves i formelle selskapsorganer som generalforsamling/foretaksmøte. Organene utøver den øverste myndighet i selskapet og delegerer gjennom fullmakter og vedtak ansvar til selskapets styre. Det er på møter i disse organene at rammene og målene for selskapenes virke vedtas. I tillegg skal blant annet årsregnskap og årsberetning godkjennes, valg av styre og utdeling av utbytte avgjøres. Styret er ansvarlig for forvaltningen av selskapene innenfor rammer og mål satt av aksjonærene. I selskap med bedriftsforsamling vil prinsippet om generalforsamlingen som selskapets øverste myndighet på noen områder stå tilbake for bedriftsforsamlingens definerte myndighet etter aksjelovgivningen. Bedriftsforsamlingens oppgaver er blant annet å velge medlemmer til styret, å føre tilsyn med styrets arbeid, å avgi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til regnskap, og treffe avgjørelse ved store investeringer og endringer i selskapets virksomhet som innebærer større endringer/omdisponeringer av arbeidstyrken. Finansinstitusjoner har ikke bedriftsforsamling men representantskap. Oppgavene som faller inn under bedriftsforsamlingen i andre selskap ligger for finansinstitusjoner til representantskapet. Generalforsamlingen velger bedriftsforsamlingens medlemmer og kan på den måten ivareta eiernes interesser. I selskaper hvor staten er deleier vil det normalt være valgt en valgkomité. Valgkomiteen fremmer forslag til generalforsamling og/eller bedriftsforsamling vedrørende valg til selskapets styre og/eller bedriftsforsamling. Departementet

som forvalter statens eierandel i vedkomne selskap er representert i valgkomiteen.

Utover møtene i selskapsorganene er det også løpende kontakt mellom staten som eier og ledelsen av selskapene på linje med hva som gjelder for andre viktige eiere eller eiergrupperinger. Dette skjer normalt i form av kvartalsvise møter der selskapene redegjør for sine resultater, og der departementet gir uttrykk for sine synspunkter bl a til avkastning og utbyttelnivå. Slike møter er basert på informasjonen som skal være tilgjengelig for alle aksjonærer og staten krever i kraft av sin eierrolle ikke tilgang til informasjon utover dette. For øvrig deltar statens representanter på selskapenes presentasjoner sammen med øvrige investorer og analytikere. Ellers vil det være annen kontakt ved behov. I tillegg kan det være behov for annen kontakt og oppdatering i saker av betydning. Slik kontakt ses som en forutsetning for at departementet kan utøve eierrollen på en forsvarlig måte, være forberedt til behandlingen på generalforsamlingen og forberede de sakene som må forelegges Stortinget.

Kontaktinformasjon

Besøksadresse: Luramyrvæien 71, Sandnes
Postadresse: Postboks 303 Forus, 4066 Stavanger
Telefon: +47 51 96 38 00
Internett: www.helse-vest.no

Administrerende direktør
Herlof Nilssen

Styreleder
Mai Vik

Styremedlemmer

Per Hanasand, Arne Norheim, Anni Felde, Gerd Kjellaug Berge, Jon Lekven, Ingunn Finne *, Øyvind Watne * og Aslaug Husa *

* Ansattes representanter

Revisor

Ernst & Young AS

Statleg eigardel

100 % (Helse- og omsorgsdepartementet)

	2004	2003
Resultatregnskap		
Driftsinntekter	12 147	11 051
Driftskostnader	13 027	11 964
Driftsresultat	-879	-912
Netto finansposter	-885	39
Årsresultat	-845	-873
Korrigeringer	354	349
Korrigert årsresultat	-531	-524
Balanse		
Immaterielle eiendeler	76	71
Vare driftsmiddel	11 798	11 952
Finansielle anleggsmidler	370	158
Sum anleggsmidler	12 243	12 182
Varer	86	80
Fordringer	334	388
Bankinnskudd, kontanter og lignende	298	526
Sum omløpsmidler	719	994
Sum eiendeler	12 963	13 176
Innskutt egenkapital	11 413	11 548
Opptjent egenkapital	-2 134	-1 409
Egenkapital	9 279	10 139
Avsetning for forpliktelser	340	477
Annen langsiktig gjeld	512	462
Kortsiktig gjeld	2 832	2 097
Sum gjeld og forpliktelser	3 684	3 036
Sum egenkapital og gjeld	12 963	13 176
Kontantstrøm		
Operasjonelle aktiviteter	134	-9
Investeringsaktiviteter	-827	-721
Finansieringsaktiviteter	65	280
Endring betalingsmidler	-628	-450
Annen informasjon		
Antall årsverk i foretaksgruppen	18 467	18 081
Statens eierandel årsslutt	100 %	100 %
Andel kvinner i styret totalt	56 %	56 %
Andel eieroppnevnte kvinner i styret	50 %	50 %
Nøkkeltall		
Antall innbyggere under Helse Vest sitt "sørge-for" ansvar	940 000	940 000
Antall produserte DRG-poeng	185 657	181 935
Antall polikliniske konsultasjoner, somatikk	635 154	584 798
Antall oppholdsog, psykisk helsevern	319 319	339 571
Antall oppholdsog, tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelelsesbrukere	62 367	
Antall pasienter på venteliste	40 852	40 774
Antall dager i gj.snitt. ventetid	89	128

HELSE VEST RHF

1. januar 2002 blei spesialisthelsetenesta overført frå fylkeskommunane til staten, ved dei regionale helseføretaka. Helse Vest RHF (regionalt helseføretak) har det overordna ansvaret for spesialisthelsetenesta i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Helse Vest RHF eig fem helseføretak; Helse Førde, Helse Bergen, Helse Fonna, Helse Stavanger og Apoteka Vest. I tillegg eig det regionale foretaket aksjeselskapet Helse Vest IKT AS.

Helseføretaka har om lag 21 000 medarbeidarar. Spesialisthelsetenesta i regionen omfattar 45 sjukehus og institusjonar, og skal gi helsetenester til 920 000 innbyggjarar. Bruttobudsjettet for 2005 er på rundt 13 milliardar kroner.

Viktige hendingar

1. januar 2004 overtok Helse Vest RHF ansvaret for det spesialiserte behandlingstilbodet til rusavhengige frå fylkeskommunane. Seinare på året fekk dei rusavhengige pasientstatus, og dermed rett til sjølve å velje behandlingssad.

Helse Vest etablerte eit offentleg nærsjukehus i Florø. Nærsjukehuset er det første i sitt slag og eit samarbeidsprosjekt mellom kommunane Flora og Bremanger og Helse Førde.

IT-avdelingane i helseføretaka i regionen blei slått saman til eitt aksjeselskap: Helse Vest IKT AS. IKT-eininga leverer IKT-tenester til alle helseføretaka i Helse Vest.

Styret i Helse Vest RHF sette inn eit nytt styre i dotterføretaket Helse Fonna HF i mars 2005.

Økonomisk utvikling

Driftsinntektene kjem i all hovudsak frå eigar,

som er Helse- og omsorgsdepartementet. Driftsinntektene har auka med vel 1,1 mrd kr frå 2003. Samstundes har driftskostnader utanom avskrivningar auka med kr vel 1 mrd kr. Lønskostnadene er auka med 265 mill kr.

Det har vært nødvendig å ta opp lån til finansiering av investeringar. Lån frå departementet til investeringar har auka frå 516 mill kr i 2003 til 675 mill kr i 2004. Det har òg vært nødvendig å ta opp driftskreditt, og ved utgangen av 2004 var den på 383 mill kr.

Føremål og rolle

Staten har det overordna ansvaret for at innbyggjarane får naudsynte spesialisthelsetenester i tråd med dei målsettingane som er nedfelte i spesialisthelsetjenesteloven § 1-1 og pasientrettighetsloven § 1-1. Dette skal skje ved at det blir oppretta regionale helseføretak som etter retningslinjer frå eigar skal planleggje og organisere spesialisthelsetenesta, og leggje til rette for forskning og undervisning (jf. helseføretaksloven § 1).

Helse- og omsorgsdepartementet utøvde i 2004 eigarstyringa av dei regionale helseføretaka gjennom føretaksmøtet (generalforsamlinga) og gjennom vilkår for tilskot i "Styringsdokumentet".

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Besøksadresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon 22 24 90 90
Faks 22 24 01 30
E-post postmottak@nhd.dep.no

www.dep.no/nhd

K - 0689 B